

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۳/۰۷/۲۸

احسان الله اریزی

نړیوالې ټولني

۶۷ برخه

هغه ټولني چي خانگري واکونه لري

۱۴ -- لابراتوارونو ته د اعتبار ورکولو نړیواله کمېټه

International Laboratory Accreditation Cooperation(ILAC)

لابراتوارونو ته د اعتبار ورکولو نړیواله ټولنه، لابراتوارونو او د صلاحیت د تایید یا اعتبار ورکولو او بیا پلټني د اداري جوړښتونو له منځ څخه، د سوداگري خنډونو د ليري کولو له پاره، په کال ۱۹۷۷ کی جوړه شوي ده. د اعتبار ورکول او د صلاحیت تایید خلکو ته دا امکان ورکوي چي د لابراتوار د ټاکنې په وخت کې، د لابراتوار ناپېلتوب او پیاوړتیا په پام کې ونیسي او سیمه پرېکړه وکړي. اعتبار ورکول او د صلاحیت تایید له سوداگريزو توکو سره مرسته کوي چي ژر بازار ومومي.

په نړی کې د اعتبار ورکولو او د لابراتوارونو د صلاحیت تاییدونکو څه باندې ۷۰ اقتصادي او سیمه ییزه بنسټونو، د ILAC تړون لاسلیک کړي چي د محصولاتو او د سوداگريزو خدماتو واردات او صادرات چټک کاندې. د دې تړون هدف د نړیوالې سوداگري له پاره، نړیوال چوکاټ برابرول او د دې سوداگري د ملاتړ له پاره، د فني خنډونو لبرې کول دي.

اهداف: ILAC په لاندې برخو کې فعالیت لري:

- د اعتبار ورکونې څرنګوالی او د صلاحیت په تایید او پلټنو کې همغږي رامنځ ته کول،
- د صنعتکارانو، دولت، مصرف کوونکو او د مقرراتو د جوړونکو تر منځ، د اعتبار ورکونې او د صلاحیت د تایید دودول،
- د اعتبار ورکونې او د صلاحیت د تایید د سیستم ملاتړ،
- د ILAC تړون له مخې، د لابراتواري امکاناتو او پلټني په رسمیت پېژندل.
- لابراتوارونو ته د اعتبار ورکونې د نړیوالې ټولني گډې هڅې:
- د لابراتوارونو د پراختیا - لورتنیا او د تجارو د اعتبار پېژندنه،
- ILAC - د لابراتوارونو د تجارو د اعتبار د پراختیا له پاره، د اعتبار ورکونې سیمه ییزه ټولني جوړې کړي دي، لکه په اروپا کې EA او په آسیا - پاسفیک کې APLAC،
- د اعتبار ورکونې څه باندې ۴۰ ټولنو، داسې تړونونه لاسلیک کړي چي یو د بل اعتبار مني او د درجاتو د ټاکلو ارقام بېيو شان دي،
- د ILAC ترتیبات د کال ۲۰۰۱ د جنوري په ۳۱ نوي شول،
- غړي هېوادونه متقابل هڅو په رسمیت پېژني چي دا د ازمېښتونو د ارقامو او معلوماتو پیاوړتیا، د څو هېوادونو په منځ کې د منلو وړ ټاکنو کې ونډه لري،
- هر کیدونوال چي د KAC غړي وي، د بل لابراتوار اعتبار په رسمیت پېژني؛ ځکه چي دوی په خپله د یو بل د لابراتوار اعتبار ته تعهد او کار کړی،
- له ۲۲۰۰۰ څخه ډېرو لابراتوارونو، خپل اعتبارلیکونه د ILAC او MRA د غړیتوب په مرسته لاس ته راوړي[1].

۱۵ -- د اعتبار ورکولو نړیواله ټولنه(International Accreditation Forum (IAF)

نړیوال صلاحیتونه د اعتبار ورکونې د نړیوالې ټولني یا IAF له خوا ورکول کېږي. د بېلګې په توګه TC ۱۷۶ (فني کمېټه د کیفیت په هکله)، TC ۲۰۷۱ (فني کمېټه د چاپیریال) او ITC ۳۴ (فني کمېټه د

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

خورو) په هکله څېړنې کوي او اړونده ستنډرونه جوړوي. دا نړيواله مرجع د تصدیق پانو (CB) د ورکولو له لارې، د ټولنو او د تصدیق پانو د تطبیق څارنه کوي او په ضمن کې د صلاحیت د تایید (AB) ټولنو له لارې د CB کړنې څاري.

له خدماتو او محصولاتو څخه د استفادې په وخت کې، او په بېلابېلو برخو کې ډاډمن کېدل، د انسانانو ذاتي هیلې دي. د محصولاتو او خدماتو د ودې په بېلابېلو پړاوونو کې مختلفې، برخې منځ ته راغلي او په فعالیت یې پیل کړی. په بېلابېلو څانگو کې صنعتی پراختیا او د تصدیق پانو او یا تخصصي تاییدونو، د مشتریانو ډاډه ډېر کړی دی [2].

۱۶ -- د سره صلیب نړيواله کمیټه: (ICRC) International Red Cross Committee

ICRC یوه نادولتي ټولنه ده چې په کال ۱۸۶۴ کې، د ژنیو کنوانسیون له مخې د بشري مرستو، او د جگړو د قربانیانو، د لاسنیو له پاره جوړه شوې ده. سویټزرلندی سوداگر هازي دونانت، چې په جگړو کې، د زرگونو فرانسوي، استریایي او ایټالوي سرتېرو مرگ ژوبلي ډېر ځورولی و، د دې فکر مبتکر بلل کېږي. نوموړي په خپل کتاب (د سالفینو خاطرات) کې، نړيوال دې ته وهڅول چې د جگړې بنسټې غاړې دي، د قربانیانو د ساتنې، درملنې او پاملرنې په برخه کې ډېره هڅه وکړي. هماغه و چې د سویټزرلند حکومت په کال ۱۸۶۴ کې، د ژنیو لومړي کنوانسیون جوړ کړ.

د ICRC ټولې چارې د سویټزرلند د قوانینو له مخې تنظیمېږي؛ خو ټولنه په خپلو پرېکړو او کړنو کې خپلواکه ده. ICRC د نړيوال سره صلیب او سرو میاشتو د خوځښت یوه برخه ده، چې له نړيوال فدراسیون او شاوخوا ۱۹۰ نورو ټولنو سره په ګډه کار کوي. دا په نړۍ کې د ډېرو پیژندل شوو او پخوانیو ټولنو څخه ده چې په ۱۹۱۷، ۱۹۴۴ او ۱۹۶۳ کلونو کې د سولې نړيوالې جایزې هم گټلې دي [3].

اهداف: ICRC په هغه هېوادونو کې چې جگړې په کې روانې دي، کار کوي. د بنسټو غاړو د ټیپانو درملنه کوي، د هغوي د ژوند ژغورلو هڅې کوي، په مستقیم او نامستقیم ډول د تاوتریخوالي سیمو ته بشري مرستې رسوي او د بشري حقونو د نړيوالو اساساتو او اصولو د عملي کولو له پاره زیار باسي. د ژنیو کنوانسیون له مخې، د دې کمیټې ځینې اهداف دا دي:

- د مخالفو غاړو د شکایتونو ارزول،
- د جگړه کې د ټیپانو له پاره د روغتیایي پرسونل، وسایلو او درملو برابرول،
- د اسیرانو د درملنې څار او د اسیرانو د برخلیک په هکله له چارواکو سره خبرې،
- په جگړو کې د ورکو کسانو د لټون مرسته،
- د عامو خلکو د ساتنې او پاملرنې د لارو چارو برابرول او د جگړې د بنسټو غاړو تر منځ، د یو بی طرفه منځګړي په توګه کار،

ICRC خپلو اهدافو ته د رسېدو له پاره ۷ اصله په پام کې نیسي:

ناپېلېتوب، منځګړیتوب، خپلواکي، خپله خوښه، یووالی او نړيوالتوب. مالي سرچینې: دا ټولنه دوه ډوله بودجه لري، لومړنۍ د مرکزي دفتر له پاره او دویمه د پروګرامونو او ماموریتونو بودجه، چې د ژنیو کنوانسیون د غړو دولتونو، اروپایي ټولنې، سیمه ییزو ټولنو، د سړي میاشتنی ټولنو، خصوصي سکټور او خلکو له خوا په خپله خوښه برابرېږي. په دې مرستو کې معمولاً د سویټزرلند، امریکا متحده ایالاتو، اروپایي ټولنې، استرالیا، کاناډا، جاپان او نوي زیلند ونډه د پام وړ ده [4]. جوړښت: ICRC یوه اسامبله، د اسامبلې شوری او ریاست لري. دواړه اسامبلې ګانې شاوخوا ۲۵۰۰ غړي لري چې ډېر د سویټزرلند دي.

اسمبله: اسمبله چې د ICRC په اداري جوړښت کې لومړی دريځ لري، په منظم ډول د ICRC د اهدافو د ټاکلو، لارښوونو، د تګلارو د جوړولو او د کمیټې د مالي مسایلو په هکله غونډې او پرېکړې کوي. د اسامبلې لږ تر لږه ۲۵ غړي د سویټزرلند دي چې د څلورو کلونو له پاره ټاکل کېږي. فرانسوي، انګلیسي او جرمني د کمیټې رسمي ژبې دي.

د اسامبلې شوری: د دې اسامبلې شوری ۵ غړي د اسامبلې له خوا ټاکل کېږي چې یوې مشر، ۲ مرستیالان او ۲ غړي دي او ۴ کاله کار کوي. شوری په کال کې لږ تر لږه لس غونډې لري او په ځینو وختونو کې، د ځانګړو مسایلو په هکله د اسامبلې په استازیتوب هم پرېکړې کولای شي. د اسامبلې د غونډو جوړول او د اسامبلې او ریاست تر منځ د اړیکو جوړول او ټینګول، د دې شوری له مهمو دندو څخه دي [5].

ریاست: د ICRC د ریاست ۵ غړي د اسامبلې له لوري، د څلورو کلونو له پاره ټاکل کېږي. دا یوه اجرائیه ډله ده چې د اسامبلې په تګلارو جوړونکو غونډو کې برخه اخلي او ورځنې چارې مخ ته وړي. ریاست پنځه څانګې لري: بشري منابع، مالي او لوژستیک، عامه اړیکې او معلومات او د ټولني د فعالیتونو د همغږي او نړيوال قانون.

دای ټولني په کال ۲۰۲۰ کې څه باندې ۱۴۰۰ متخصصین درلودل چې له ۱۱۰۰۰ سیمه ییزو کارکوونکو سره یې په ګډه کار کاوه. د ICRC د مامورینو دفتر په ژنیو کې دی.

ICRC په افغانستان کې: ICRC د روانې خونړۍ جګړې له پېله تر اوسه په افغانستان کې، د جګړې له ښکېلو غاړو سره کار کوي چې د دواړو خواوو اسیران او بندیان دې له خپلو کورنیو سره ولیدای شي، کورنیو ته د بندیانو لیکونه رسوي، معیوبینو ته مصنوعي پښې او لاس جوړوي او داسې نور. د افغانستان د ICRC مرکزي دفتر په کابل کې دی. ICRC په همدې دفتر کې د بگرام او نورو امریکایي زندانیانو له افغان بندیانو سره د هغوي د کورنیو د ویديويي خبرو اترو اسانتیا هم برابره کړې وه چې ډېر نیک قدم دی. [6]

[1] <http://ilac.org>

[2] [En.wikipedia.org](http://en.wikipedia.org)

[3] www.icrc.org

[4] نړیوال سازمانونه، محمد نظیم سمون، ص ۲۱۶-۲۱۳

[5] [En.wikipedia.org](http://en.wikipedia.org)

[6] نړیوال سازمانونه، محمد نظیم سمون، ص ۲۱۶-۲۱۳